

**EU planira mere za podsticanje investicija
u energetske infrastrukturu**

**Industrija pojačava pritisak na EU da
smanji cene energije**

**EU razmatra reformu besplatnih CO2
dozvola za industriju**

(Pre)skupa energija

Lideri EU će na samitu u martu razgovarati o tome da li bi
trebalo preispitati trenutni sistem određivanja cena energije

**Bruegel: Bolja koordinacija za efikasniji
evropski energetske sistem**

**Eurelectric ističe imperative energetske
sigurnosti Evrope**

**DOSIJE: Faktori koji utiču na cene struje u
domaćinstvima i energetske intenzivnim
industrijama**

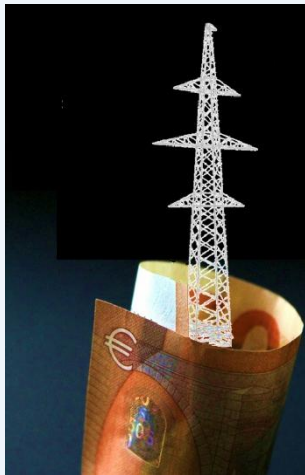

SADRŽAJ

Visoki troškovi CO2, negativne cene energije: EU se suočava s problemom cena električne energije	OVDE
EU planira mere za podsticanje investicija u energetska infrastrukturu	OVDE
INTERVJU: Dozvoliti industriji da u suštini zagađuje besplatno ako investira u dekarbonizaciju	OVDE
Gardijan: Nova osovina Berlin-Rim preti zelenom planu EU	OVDE
Industrija pojačava pritisak na EU da smanji cene energije	OVDE
SAD uslovljavaju IEA: Odustanite od zelene strategije ili ukidamo apanažu	OVDE
Bruegel: Bolja koordinacija za efikasniji evropski energetski sistem	OVDE
EU razmatra reformu besplatnih dozvola za industriju	OVDE
Rojters: Šta je izazvalo pad cena ugljenika u EU i zašto je to važno?	OVDE
Eurelectric ističe imperative energetske sigurnosti Evrope	OVDE
EU će preispitati održivost trgovinskog sporazuma sa Trampom posle presude Vrhovnog suda SAD	OVDE
Potrošnja energije u ekonomiji EU: -4,1% u 2023. godini	OVDE
Pet poljskih rudnika uglja ispuštalo je metan u 2025. godini uprkos zabrani	OVDE
Bugarski regulator da preispita visoke račune za električnu energiju	OVDE
Trump naredio Pentagonu da kupuje električnu energiju iz uglja	OVDE
Vlasnik mreže želi da potrošači nose troškove od 1,1 milijarde dolara	OVDE
DOSIJE: Faktori koji utiču na cene struje u domaćinstvima i energetski intenzivnim industrijama	OVDE

Visoki troškovi CO2, negativne cene energije: EU se suočava s problemom cena električne energije

BRISEL - Kako bi se rešio hitan problem snižavanja cena i reindustrijalizacije, Lideri EU će na samitu u martu razgovarati o tome da li bi trebalo preispitati trenutni sistem određivanja cena, u kojem su cene električne energije povezane s cenama prirodnog gasa, piše **Juronjuz**.

Španija i Portugal već nekoliko godina čvrsto zagovaraju reformu dizajna tržišta električne energije, prvenstveno radi povećanja povezanosti između Iberijskog poluostrva i ostatka Evrope i rešavanja problema nelojalne konkurencije.

Austrijski kancelar Kristian Stoker i češki premijer Peter Fiala takođe su nedavno oštro kritikovali visoke cene energije, pozivajući na "hitne" mere za suzbijanje problema.

Nakon nedavnog neformalnog okupljanja u Alden Biesenu, čelnica Evropske komisije Ursula von der Lejen je rekla da su lideri EU vodili "intenzivne diskusije" o zakonu o dizajnu tržišta električne energije, posebno o sistemu zasluga, koji uzima najskuplji resurs, prirodni gas, kao mehanizam za određivanje cena.

U 2025. godini, obnovljivi izvori energije koštali su 24 eura po megavatu/h, nuklearna energija 52 eura po megavatu/h, a gas – najkorišćeniji izvor energije u EU27 – bio je 100 eura po megavatu/h, rekla je von der Lejen.

„Nismo došli do zaključka, ali ću izneti različite opcije i nalaze o tome da li je vreme da krenemo napred u

dizajnu tržišta ili smo još uvek dobri“, rekla je novinarima.

Nakon energetske krize koja je pogodila EU posle ruske invazije na Ukrajinu 2022. godine, lideri EU odlučili su revidirati zakon koji reguliše cene električne energije. Revizijom 2024. godine ažurirana su tržišna pravila kako bi se ublažila veza između potrošačkih cena i troškova fosilnih goriva u pokušaju da se cene učine stabilnijim.

EU je takođe uvela moderne mehanizme koji dopunjuju tradicionalni sistem zasluga, kao što su ugovori za razliku (CfD) i ugovori o kupovini električne energije (PPA) – mehanizmi sa gornjom i donjom granicom koji možda nisu povezani s državnom podrškom, ali su podržani državnom garancijom.

Međutim, formiranje cena po meri proizlazi iz dizajna unutrašnjeg tržišta kojim upravljaju propisi EU. Sistem je prvobitno bio namenjen određivanju cena na osnovu ponude i potražnje, čime se osigurava konkurencija.

"Sistem po meri maksimizira društvenu dobrobit i dalje pruža najefikasniji način za određivanje cena u bilo kojoj zemlji", rekao je za Juronjuz Alesandro Armenia, analitičar u globalnoj trgovinskoj obaveštajnoj kompaniji Kpler.

"Rast dnevnog raspona i skokovi cena su izazovi koji su nam vidljivi zahvaljujući po meri i pomažu investitorima i kreatorima politika da se pozabave potrebama za uravnoteženjem, merama smanjenja i signalima fleksibilnosti", dodao je.

Problem, objasnio je energetski analitičar, uveliko je povezan s cenama gasa i visokim cenama ugljenika u okviru Sistema trgovanja emisijama (ETS), gde industrije moraju platiti za zagađenje koje emituju.

Izvršna vlast EU trebala bi revidirati ETS ovog leta, a nekoliko industrija lobira za ukidanje troškova emisija ugljenika.

Ako se lideri EU slože da revidiraju zakon o dizajnu tržišta, „cene će na samom kraju pasti“, rekla je von der Lejen, ali je takođe napomenula da je i infrastruktura ključna i da bez nadogradnji i novih interkonektora jeftinija energija ne može teći tamo gde je potrebna.

Evropska industrija čelika, Eurofer, pozdravila je poziv von der Lejen na obnovljenu debatu o pristupačnosti električne energije i dizajnu tržišta u Evropi, nazivajući to "važnim korakom" koji "mora dovesti do odlučne akcije".

"Čak i ako se devet od deset elektrana oslanja na jeftine obnovljive izvore energije, jedna elektrana na fosilna goriva potrebna za zadovoljavanje potražnje može odrediti cenu ukupne električne energije", izjavio je Eurofer.

Obilna čista energija, negativne cene energije

Ali problem oko cena energije je "složeniji" nego što se čini, rekao je predsednik Saveta Evrope Antonio Kosta na brifingu sredinom februara.

Evropska veleprodajna tržišta električne energije svedočila su pojavi negativnih cena energije, sve češćoj pojavi u kojoj ponuda premašuje potražnju, što znači da proizvođači efektivno moraju platiti mreži da preuzme njihov višak električne energije.

"Utvrdili smo da su međusobne veze ključne za stvaranje jedinstvenog tržišta, za povećanje naše zajedničke sigurnosti. Ali, barem u nekim slučajevima, izvoz jeftinije energije ima suprotan efekat, povećanje cena na izvoznom tržištu", rekao je Kosta.

Čelnik Saveta rekao je da će vlade EU razgovarati o tom pitanju u martu, s ciljem prelaska sa "ideološke debate" na "tehničku i pragmatičniju diskusiju".

Portugalski šef Saveta pozdravio je "zanimljivu ideju" koju je podelio litvanski predsednik Gitanas Nausėdas, koji je predložio da se buduće koristi od jeftinijih obnovljivih izvora energije iskoriste unapred, a da se ova investicija isplati kasnije, kada čiste energije bude više, a cene niže.

Za industriju čiste energije, ulaganje u rešenja za skladištenje je ključno.

U ekskluzivnom intervjuu za Juronjuz, izvršni direktor industrijske grupe WindEurope, Tine Van der Streten, rekao je da je jedan od načina za rešavanje negativnih cena "izgradnja energetske sistema, više rešenja za skladištenje, ali i upravljanje potražnjom kako bi se povećala spremnost energetski intenzivnih kompanija da proizvode i rade u vreme kada su cene energije niske".

Međutim, van der Streten je rekao da su ulaganja u elektroenergetsku mrežu takođe ključna za optimizaciju korišćenja dostupne čiste energije.

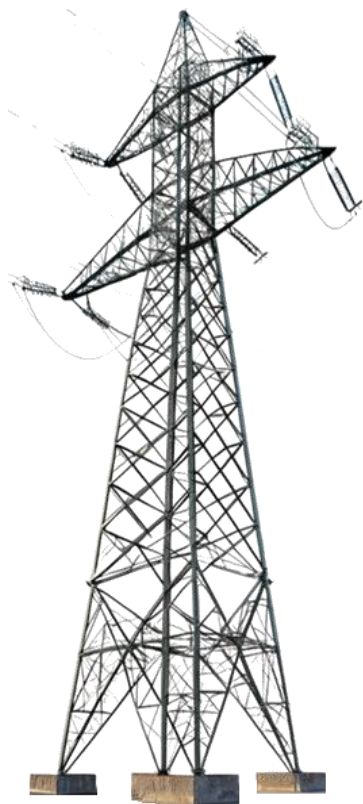
Katarina Augusto, šefica integracije sistema u industrijskom telu SolarPower Europe, rekla je za Juronjuz da su negativne cene električne energije "jasan signal" da Evropa mora da ubrza fleksibilnost energetskog sistema.

To znači desetostruko povećanje skladištenja u baterijama do 2030. godine, rekla je, rešavajući odgovor na potražnju i elektrifikaciju kako bi se osiguralo da se obnovljiva električna energija može koristiti u svako doba dana, umesto da se rasipa.

„Implementacija postojećih pravila tržišta električne energije i uvođenje jasnih indikatora fleksibilnosti na nacionalnom nivou pomoglo bi u smanjenju volatilnosti cena, ograničavanju negativnih cena i jačanju poslovnog slučaja za solarnu energiju, uz istovremeno smanjenje troškova za potrošače i industriju.“

EU planira mere za podsticanje investicija u energetska infrastrukturu

BRISSEL - Evropska unija i njena kreditna agencija, Evropska investiciona banka, pripremaju niz novih finansijskih instrumenata za podršku investicijama u energetska infrastrukturu, pokazao je nacrt dokumenta koji je video **Rojters**.

Planovi se razvijaju dok se lideri EU suočavaju s pritiskom da smanje troškove energije za domaćinstva i evropske industrije koje tvrde da visoki računi znače da ne mogu konkurisati globalno. Nacrt strategije Evropske komisije izložio je planove za EIB da mobiliše više privatnih investicija u energetska sektor - gde investicije u električne mreže i renovacije radi uštede energije ne dostižu nivoe potrebne za ispunjavanje ciljeva EU u oblasti klime i energije.

Prema planiranom programu sekuritizacije kredita (pretvaranje imovine u hartije od vrednosti - prim.

DD), EIB bi olakšao prenos postojećih kredita iz bilansa stanja banaka - oslobađajući kreditni kapacitet za nove kredite. Trenutno, ograničenja koncentracije nekih banaka sprečavaju ih da daju više kredita operaterima električne mreže, navodi se u dokumentu.

Drugi fond bi omogućio vanbilansno finansiranje pretvaranjem vrednosti budućih prihoda operatora mreže unapred u gotovinu, kako bi mogli pristupiti većem finansiranju za velike nadogradnje infrastrukture.

"Mnogi operatori se često suočavaju s ograničenjima likvidnosti i ograničenim prostorom za tradicionalni dug", navodi se u nacrtu.

Drugi program bi povećao garancije EIB-a bankama kako bi mogle davati kredite malim operatorima distributivne mreže energije. Takođe bi pomogao malim operatorima da se udruže kako bi formirali zajednička ulaganja, kako bi standardizovali uslove finansiranja koji su obično nedostupni malim igračima.

Nacrt dokumenta nije precizirao veličinu novih fondova, koji bi se mogli promeniti pre nego što Komisija objavi plan u martu, a očekuje se da će neki fondovi biti implementirani ove godine, a drugi sledeće.

Portparol EIB-a odbio je da komentariše dokument, ali je rekao: "EIB je spreman da blisko sarađuje s Evropskom komisijom kako bi ubrzao ulaganja u energetska sigurnost i zelenu tranziciju Evrope."

Portparol Komisije odbio je da komentariše.

EIB je prošle godine uložio 33 milijarde evra u energetska projekte u Evropi, što je rekordno visok iznos.

INTERVJU: Dozvoliti industriji da u suštini zagađuje besplatno ako investira u dekarbonizaciju

BRISSEL - Brisel bi trebalo da dozvoli industriji da u suštini zagađuje besplatno – ali samo ako zauzvat investira u dekarbonizaciju. Tako predlaže Jos Delbeke, nekada najviši zvaničnik EU za klimu, u trenutku kada njegovi naslednici pokušavaju okončati besplatnu dodelu dozvola za emisije stakleničkih gasova.

Belgijski ekonomista, koji je 2010. godine preuzeo novoosnovano odeljenje za klimu Evropske komisije, DG CLIMA, i vodio ga skoro deset godina, podelio je svoja razmišljanja s *Euractiv*-om o tome kako bi Sistem trgovanja emisijama (ETS) trebalo da se razvija dok ulazi u svoju treću deceniju.

Delbeke veruje da cenu ugljenika koja se plaća za dozvole za emisije u okviru sistema ograničenja i trgovine emisijama treba stabilizovati. Takođe je optimističan u pogledu integracije ugljeničkih kredita, koji prepuštaju klimatske akcije zemljama u razvoju i koji su deo najnovijeg cilja EU za smanjenje CO2.

Gardijan: Nova osovina Berlin-Rim preti zelenom planu EU

LONDON - Zajedno s desničarskom italijanskom premijerkom Đorđijom Meloni, nemački kancelar Fridrih Merc zagovara deregulatorni pristup ostvarivanju rasta koji rizikuje da osujeti evropske klimatske ambicije, komentariše *Gardijan*.

Londonski dnevnih piše da je gospođa Meloni dugo kritikovala ono što je opisala kao "zelene ludosti" koje nameće Brisel i dodaje da je u gospodinu Mercu, ekonomskom liberalu koji je neprijateljski nastrojen prema regulaciji, stekla moćnog saveznika.

Osovina Berlin-Rim već je uspela da ublaži planove za zabranu prodaje novih benzinskih i dizel vozila do 2035. godine. Lideri EU su takođe glasali za smanjenje ukupnih ciljeva za smanjenje emisija stakleničkih gasova do 2040. godine. Pravila izveštavanja o korporativnoj održivosti su ublažena. Italijansko-nemački pozivi na veću fleksibilnost u postizanju ciljeva dekarbonizacije i napadi na regulatorne sisteme poput ETS-a imaju potencijal da dozvole potpuno odstupanje od neto nultih ciljeva, konstatuje Gardijan i ocenjuje:

"Ovo je katastrofalno kratkovidno sa ekonomskog, kao i sa ekološkog stanovišta. Kada je pokrenut zeleni sporazum, s pravom je viđen kao sredstvo za podsticanje promena potrebnih da bi ekonomije postale konkurentne u eri bez fosilnih goriva. Konkurencija iz Kine naglasila je važnost bržeg kretanja u ovom smeru. Umesto toga, rastući uticaj desničarskog populizma širom kontinenta vodi do novog konsenzusa o sporom tempu kretanja".

Gardijan citira bivšeg šefa Evropske centralne banke Maria Dragija, da pravi put ka budućoj konkurentnosti leži u održivim investicijama, delimično finansiranim zajedničkim zaduživanjem EU, i uključivanju smeće zelene industrijske strategije.

Dok Merc i Meloni manevrišu, vreme je da se branioci zelenog plana EU usprave i budu uračunati, konstatuje Gardijan.

Industrija pojačava pritisak na EU da smanji cene energije

ANTVERPEN - Vodeći poslovni lideri pozvali su Evropsku uniju da hitno deluje kako bi snizila cene energije, rekavši da je to ključno za evropske industrije da se takmiče sa SAD i Kina.

"Sledećih pet godina biće najizazovnijih za evropsku industriju u mnogim decenijama", rekli su 11. februara generalni direktori okupljeni u

gradu Antverpenu u pisanoj izjavi, prenosi **Rojters**.

"Iako je situacija teška, ishod nije neizbežan. Možemo je prevladati ako delujete", rekli su liderima EU, pozivajući na paket hitnih mera za smanjenje troškova energije u Evropi i podršku potražnji za proizvodima "proizvedeno u Evropi".

Izjavu su potpisale stotine generalnih direktora, uključujući najvećeg svetskog proizvođača hemikalija BASF i najveću evropsku čeličnu kompaniju ArcelorMittal, kao i nekoliko energetske grupacije.

Zahtev su podržali lideri Nemačke i Francuske, Fridrih Merc i Emanuel Makron, ali se tome usprotivila predsednica Evropske komisije, Ursula fon der Lejen

„Znam da se mnogo raspravlja“, rekla je publici generalnih direktora, predstavnika industrije i lidera Austrije, Belgije, Holandije, Francuske i Nemačke u historijskoj zgradi berze u Antverpenu.

Ali je insistirala: „Sistem trgovanja emisijama, ETS, donosi jasne koristi. Od uvođenja 2005. godine, emisije su pale za 39 posto, dok je ekonomija u sektorima obuhvaćenim ETS-om porasla za 71 posto. Dakle, ovo pokazuje da dekarbonizacija i konkurentnost mogu ići ruku pod ruku.“

SAD uslovljavaju IEA: Odustanite od zelene strategije ili ukidamo apanažu

PARIZ - Američki ministar energetike Kris Rajt dao je 19. februara Međunarodnoj agenciji za energiju (IEA) rok od godinu dana da odustane od podrške ciljevima smanjenja emisija energije na neto nulu ili rizikuje gubitak Sjedinjenih Država kao članice.

SAD i skoro 200 drugih zemalja potpisale su 2015. godine Pariski sporazum, međunarodnu obavezu da ograniče globalno zagrevanje sagorevanjem manje nafte, gasa i uglja, s ciljem postizanja neto nulte emisije stakleničkih plinova do 2050. godine, podseća **Rojters**.

"Postojao je takav grupni mentalitet, 10 godina uloženi u destruktivnu iluziju neto nule do

2050. godine, da će SAD iskoristiti sav pritisak koji imamo da IEA na kraju, u narednoj godini ili nešto više, odustane od ove agende", rekao je Rajt (na slici gore).

IEA sa sedištem u Parizu osnovana je nakon krize snabdevanja naftom 1970-ih i pruža istraživanja i podatke SAD-u i drugim industrijaliziranim vladama kako bi usmeravala energetske politiku.

SAD su godišnje plaćale oko 6 miliona dolara (5,10 miliona eura) članarine IEA-i, od ukupnog budžeta agencije od 22 miliona dolara.

Rajt je rekao da su se mnoge zemlje privatno složile sa stavom SAD-a da se odmaknu od ciljeva neto nulte emisije i da nastave da povećavaju proizvodnju i potrošnju fosilnih goriva.

Bruegel: Bolja koordinacija za efikasniji evropski energetska sistem

BRISEL - Treba poduzeti tri koraka kako bi se poboljšala efikasnost energetska sistema Evropske unije: 1) povećati transparentnost putem otvorenih podataka i modeliranja, 2) bolje integrisati planiranje mreže s ciljevima politike i preko granica, i 3) ojačati usklađenost nacionalnih politika i planova, zaključak je [studije](#) koju je 16. februara objavio briselski analitički centar **Bruegel**.

U analizi se navodi da ekonomski ulozi fragmentacije rastu kako EU prelazi na veće oslanjanje na domaću proizvedenu električnu energiju, pa su pomenuta tri elementa ključna za rešavanje slabe koordinacije i neusklađenosti nacionalnih planova i politika razvoja sistema.

Institut u analizi dodaje da će prelazak preko netransparentnog planiranja od strane nacionalnih elektroenergetskih kompanija omogućiti investitorima da postave realna očekivanja. Zajedničko razumevanje stanja sistema i vizije politike smanjuje rizike planiranja, ubrzava implementaciju, smanjuje kapitalne troškove i smanjuje rizik od preuranjenih ili nasukanih investicija.

Da bi se rešio trenutni nedostatak transparentnosti podataka, Bruegel predlaže uspostavljanje Centra za energetska podataka EU koji bi agregirao, čistio i pravovremeno objavljivao podatke o energiji, zamenjujući trenutno oslanjanje na netransparentne, fragmentirane i često privatne izvore i dodaje:

"Integrisano planiranje mreže na nivou EU povezalo bi dugoročne energetska i klimatska ciljeva sa strateškim razvojem energetska sistema. Iako bi zemlje nastavile same da odlučuju o svojim energetska miksevima, ovaj pristup bi osigurao transparentnost i opravdao projekte zasnovane na evropskoj dobrobiti, a ne na posebnim interesima".

Politička saradnja, ocenjuje Institut, treba da se ojača transformacijom postojećih Nacionalnih energetska i klimatska planova u dokumente koji usmeravaju javne politike i investicije, zahtevajući jači dijalog između zemalja EU i podstičući poverenje među susedima. To zahteva doslednost u svim zemljama EU u pogledu podataka i metodologija. Kredibilitet ovih planova bi se zasnivao na vezama sa politikama EU, kao što su odobravanje državne pomoći ili subvencije za infrastrukturne projekte.

Bruegel navodi da je cilj ovih preporuka da se iskoristi unutrašnje tržište energije kao strateški alat i da se spreči povratak nacionalnim, protekcionističkim

politikama. Koordinacijom politika i infrastrukture, EU može osigurati konkurentnost i otpornost, dok istovremeno prelazi na dekarbonizovanu ekonomiju, konstatuje briselski institut.

Rojters: Šta je izazvalo pad cena ugljenika u EU i zašto je to važno?

LONDON - Referentne cene ugljenika u Evropi su sredinom februara naglo pale na najniži nivo od avgusta 2025. godine, što je dovelo i do pada vrednosti deonica nekih energetske kompanija i industrijskih kompanija u EU, piše **Rojters**.

Cene su pale za oko 7% nakon što je nemački kancelar Fridrih Merc 11 februara izjavio da bi evropsko tržište ugljenika trebalo revidirati ili čak odložiti sistem.

Drugi čelnici EU podržali su tu ideju na minulom sastanku o evropskoj konkurentnosti, a neki od njih su zahtevali da EU interveniše na tržištu ugljenika kako bi snizila cene.

Neki zakonodavci EU rekli su da bi EU trebalo da uspori tempo smanjenja ograničenja emisija po sektorima.

Firme koje treba da kupe dozvole za emisije često osiguravaju svoju potražnju godinama unapred. Analitičari su obično predviđali da će cene nastaviti rast kako se smanjuje ograničenje emisija. Kompanije sa velikim ograničenjima u pogledu dozvola za emisije ugljenika mogle bi otkriti da su platile više nego što je potrebno za buduće pokriće ako promene sistema znače da cene nastave da padaju, piše Rojters.

EU već planira da revidira ETS, s predlogom koji treba da bude podnesen u trećem kvartalu.

Planirano je da se tim pregledom redizajnira sistem kako bi bio u skladu s klimatskim ciljem bloka za 2040. godinu, umesto da se vrše kratkoročne intervencije za ograničavanje cena, ali žestoko lobiranje sa svih strana u pripremi za raspravu o budućoj strategiji.

EU razmatra reformu besplatnih dozvola za industriju

BRISEL - Evropska unija razmatra reformu svog sistema besplatnih dozvola za CO2 za industriju, kao deo reorganizacije svog tržišta ugljenika, pokazuje interni dokument koji je **Rojters** video.

Interna prezentacija Evropske komisije pokazuje da Brisel razmatra tri opcije za reorganizaciju trenutnog ETS sistema davanja industrijama nekih besplatnih dozvola za CO2.

Jedna opcija bi u potpunosti ukinula besplatne dozvole za CO2 i umesto toga zahtevala od industrija da kupuju i predaju dozvole za CO2 samo za ograničeni udeo svojih emisija, s tim da se ovaj udeo postepeno povećava do 2034. godine.

Druga bi uslovila besplatne dozvole industrijama da ulažu u niske emisije ugljenika. Treća bi uglavnom zadržala trenutni pristup besplatnih dozvola za CO2, navodi se u dokumentu. Glasnogovornik Komisije odbio je da komentariše dokument.

Eurelectric ističe imperative energetske sigurnosti Evrope

MINHEN - Energetska sigurnost Evrope treba da se tretira s istom hitnošću kao i odbrana, rekli su čelnici industrije na marginama minule Minhenske sigurnosne konferencije, prenosi **Juronjuz**.

Evropska komisija, uprkos kontinuiranom sukobu u Ukrajini, nije objavila novu strategiju energetske sigurnosti više od deset godina, a govoreći na konferenciji za novinare, čelnici Eurelectric-a nisu se ustručavali da naglase hitnost revidiranog akcionog plana, piše portal **Enlit**.

Generalni sekretar Unije, Kristijan Rubi (foto), rekao je da su komunalne usluge sada "na prvoj liniji odbrane" i optužio Evropu da "prečesto pritiska dugme za odlaganje alarma" o sigurnosnim pretnjama.

A predsednik Eurelectrica, Markus Rauramo, rekao je da su komunalne usluge širom Evrope "gurnute u novu operativnu stvarnost, gde je granica između mirnodopskog vremena i krize sve nejasnija", i dodao da to znači da otpornost "nije samo tehničko pitanje, već strateška nužnost".

Eurelectric je iskoristio platformu samita u Minhenu da objavi izveštaj o energetske sigurnosti, a Rubi je rekao da je „najvažniji analitički nalaz“ studije bio da postoji „razlika u nivou spremnosti“ širom Evrope za fizičke i sajber napade.

Rauramo, koji je generalni direktor finske energetske kompanije Fortum, naveo je primer te zemlje, u kojoj građevinski propisi zahtevaju da ako gradite kuću, morate izgraditi alternativni izvor grejanja kako biste mogli nastaviti živeti danima čak i bez struje.

Ovaj način razmišljanja, rekao je, treba preneti u druge zemlje i komunalne kompanije gde slična „sigurnosna kultura nije ni blizu“.

I upozorio je da se „u novoj dinamici geopolitike, svako oklevanje u odgovoru smatra slabošću. Moramo ojačati sigurnosnu kulturu.“

EU će preispitati održivost trgovinskog sporazuma sa Trampom posle presude Vrhovnog suda SAD

BRISSEL/VAŠINGTON - Presuda Vrhovnog suda SAD-a dovodi u pitanje trgovinski sporazum između EU i SAD-a postignut prošlog leta, od prošlih plaćenih tarifa do budućih investicionih obećanja. Komisija kaže da pažljivo preispituje presudu, piše **Juronjuz**.

Sporazum između EU i SAD-a, koji su prošlog jula potpisali predsednica Komisije Ursula von der Leyen i predsednik Donald Tramp, postavio je opštu tarifu od 15%

na izvoz iz EU, dok je istovremeno smanjio carine na američku industrijsku robu na nulu.

Kao deo sporazuma, Brisel se takođe obavezao da će kupiti 750 milijardi dolara američkih energetskih proizvoda do 2028. godine.

Presuda dovodi u pitanje valjanost sporazuma, od tarifa koje su evropske kompanije već platile do budućih obećanja.

„Primamo na znanje presudu Vrhovnog suda SAD-a i pažljivo je analiziramo“, dodao je portparol Komisije.

Presuda Vrhovnog suda verovatno će pokrenuti ozbiljna pitanja o trajnosti sporazuma i zakonitosti tarifa koje su kompanije iz EU već platile.

U odluci sa šest glasova za i tri protiv, donesenoj 20. februara, najviši sud SAD-a je rekao da Tramp ne može legalno opravdati uvođenje sveobuhvatnih tarifa na osnovu ekonomske krize.

Potrošnja energije u ekonomiji EU: -4,1% u 2023. godini

BRISEL - U 2023. godini, neto domaća potrošnja energije u ekonomiji EU iznosila je 56,1 milion teradžula (-4,1% u poređenju sa 2022. godinom). Preduzeća i vlade su potrošili 72,3% za svoje proizvodne aktivnosti, a preostalih 27,7% su direktno potrošila domaćinstva, pokazuju najnoviji (12. feb.) podaci **Eurostata**.

Kada se razmatra potrošnja energije po ekonomskim aktivnostima, proizvodnja je bila odgovorna za najveći udeo neto domaće potrošnje energije (14,3 miliona teradžula; 25,5% ukupne neto domaće potrošnje energije), a slede snabdevanje električnom energijom, prirodnim gasom, parom i klimatizacija (10,1 milion teradžula; 17,9%) te transport i skladištenje (6,9 miliona teradžula; 12,3%).

U poređenju sa 2022. godinom, snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija zabeležili su najveći pad potrošnje energije (-8,7%), zatim proizvodnju (-5,5%), dok je transport i skladištenje (+8,1%) bila jedina ekonomska aktivnost koja je koristila više energije u 2023. godini.

Pet poljskih rudnika uglja ispuštalo je metan u 2025. godini uprkos zabrani

BRISEL/VARŠAVA - Uprkos zabrani u Uredbi EU o metanu koja je stupila na snagu u januaru 2025. godine, novi satelitski dokazi ukazuju na to da ispuštanje metana iz sistema za drenažu rudnika uglja i dalje postoji na nekoliko lokacija u Poljskoj, najvećem emiteru metana iz uglja u EU, objavio je 13. februara analitički centar **Ember**. Ovo su ključni nalazi izveštaja briselskog instituta.

U 2025. godini, 96% oblaka metana iznad evropske energetske infrastrukture na kopnu povezano je s poljskim rudnicima uglja, što Poljsku čini najčešćim super-emiterom metana iz fosilnih goriva u EU.

U 2025. godini, uočeno je da 5 od 22 sistema za drenažu u poljskim rudnicima uglja ispušta metan, uprkos zabrani EU.

Navodno, metan koji se ispušta iz drenažnih sistema – ako se uhvati – mogao bi grejati 14,5 miliona poljskih kuća nedelju dana. U 2024. godini, poljski rudnici uglja koristili su 70% zarobljenog drenažnog metana, ispuštajući 57.000 neiskorištenih tona u atmosferu. Ovaj drenažni gas, bogat metanom, mogao bi se umesto toga koristiti kao izvor energije.

Od stupanja na snagu Uredbe EU o metanu, njene odredbe se direktno primenjuju u svim državama članicama EU, a svi operateri na koje se uredba odnosi zakonski su obavezni da je se pridržavaju.

Međutim, praktična primena ostaje neizvesna dok svaka država članica ne usvoji vlastiti okvir za kazne, za što je rok bio 5. avgust 2025. godine.

Bugarski regulator da preispita visoke račune za električnu energiju

SOFIJA - Ministarstvo energetike Bugarske pozvalo je Regulatornu komisiju za energetiku i vodu (KEVR) da dostavi potpune informacije i jasan vremenski okvir za završetak istraga o pritužbama na visoke račune za električnu energiju.

KEVR je do 21. februara primio oko 2.200 takvih pritužbi, prenosi **BTA**.

Prema EWRC-u, prosečna potrošnja električne energije porasla je za 30-40% u decembru 2025. u poređenju sa novembrom. Analiza koja obuhvata novembar, decembar i januar pokazuje da je 40-45% podnosilaca pritužbi koristilo manje električne energije nego godinu dana ranije.

Na sastanku predstavnika ministarstva sa regulatorom se takođe razmatrala potencijalna naknada za potrošače ako se utvrde prekršaji, što bi bila odgovornost elektrodistributivnih kompanija pod pojačanim regulatornim nadzorom.

Tramp naredio Pentagonu da kupuje električnu energiju iz uglja

VAŠINGTON - Američki predsednik Donald Tramp naredio je 11. februara Pentagonu da kupuje električnu energiju iz termoelektrana na ugalj, u

svom najnovijem pokušaju da podstakne tu zagađujuću industriju, javlja **AFP**.

Okružen rudarima uglja na ceremoniji u Beloj kući, Tramp je potpisao izvršnu naredbu kojom se nalaže ministru odbrane Pitu Hegsetu da postigne dugoročne sporazume koji uključuju ugalj.

Tramp je na događaju, tokom kojeg su lideri industrije nazvali 79-godišnjeg predsednika "nespornim šampionom uglja", rekao da je ta energetska sirovina kritična za nacionalnu bezbednost SAD.

U naredbi se navodi da bi upotreba uglja američkim vojnim bazama i objektima pružila "neprekidna, odmah dostupno bazno opterećenje", što odražava Trampove tvrdnje da su obnovljivi izvori energije nepouzdati.

Vlasnik mreže želi da potrošači nose troškove od 1,1 milijarde dolara

SIDNEJ - Najveći australijski vlasnik visokonaponskih elektroenergetskih mreža želi da potrošači plate većinu od 1,5 milijardi dolara prekoračenja troškova za veliki novi projekt prenosa, što bi povećalo račune domaćinstava i moglo bi potkopati javnu podršku energetske tranziciji, prenosi **sidnejska štampa**.

Transgrid, koji je u vlasništvu sedam stranih i domaćih infrastrukturnih i penzionih fondova, zatražio je od energetskog regulatora da doda 1,1 milijardu dolara prekoračenja troškova na kapitalne izdatke koji su već odobreni za energetski kabl od 900 kilometara koji se gradi između Južne Australije i njene matične države Novi Južni Vels.

To bi značilo da bi dodatni troškovi za projekt koji se smatra ključnim za prelazak Australije na energiju s niskim udelom ugljenika bili preneseni na domaćinstva i preduzeća tokom nekoliko godina kroz njihove račune za struju.

Ako australijski regulator za energetiku odobri zahtev Transgrida, to bi se povećalo na 2,28 milijardi dolara koje potrošači već plaćaju za EnergyConnect, jedan od najvećih novih dalekovoda u zemlji, koji je regulator odobrio u maju 2021. godine.

DOSIJE: Faktori koji utiču na cene električne energije u domaćinstvima i energetske intenzivnim industrijama i njihov značaj za ciljeve dekarbonizacije EU

FRANKFURT - Postizanje ciljeva postavljenih u Direktivi EU o obnovljivim izvorima energije moglo bi biti izazovno, jer je potrošnja električne energije u evrozoni smanjena za 6,3% između 2015. i 2023. (Eurostat, 2026). Istovremeno, cene električne energije ostaju povišene u poređenju s nivoima pre energetske krize 2021-22, iako postoje značajne razlike među državama članicama EU i između domaćinstava i firmi, upozorava u analizi objavljenoj 17. februara ***Evropska centralna banka***.

Ovaj rad, koji prenosimo uz manja skraćenja, ispituje sastav cena energije, faktore koji utiču na razlike u cenama, kao i nedavne obrasce potrošnje u pet najvećih zemalja evrozone, s fokusom na domaćinstva i energetske intenzivne industrije.

Troškovi energije i snabdevanja čine najveći udeo konačnog računa za električnu energiju i za domaćinstva i za energetske intenzivne industrije, a porezi i troškovi mreže takođe značajno doprinose. U 2024. godini troškovi energije i snabdevanja činili su oko 50% računa za električnu energiju za domaćinstva u evrozoni i 63% za energetske intenzivne industrije. Troškovi mreže činili su 27% računa za domaćinstva, ali samo 12% za energetske intenzivne industrije, jer veći industrijski potrošači – često direktno povezani na mreže visokog ili vrlo visokog napona – imaju koristi od smanjenih mrežnih naknada. PDV je činio oko 14% računa za električnu energiju i za domaćinstva i za firme u

2024. godini, dok su drugi porezi i cenovne šeme specifične za pojedine zemlje činili otprilike 10%, doprinoseći varijacijama među zemljama

Domaćinstva u evrozoni plaćaju otprilike dvostruko više za električnu energiju od energetske intenzivnih industrija, što odražava više cene u svim komponentama računa za električnu energiju. U Francuskoj i Holandiji domaćinstva plaćaju otprilike 64% i 20% više od energetske intenzivnih industrija. Ovo je još izraženije u Nemačkoj, Španiji i Italiji, gde su cene električne energije za domaćinstva oko 100% više. Zemlje koje se oslanjaju na uvoz fosilnih goriva za proizvodnju električne energije obično se suočavaju s višim cenama električne energije, budući da su ona obično skuplja na margini od nuklearne energije ili obnovljivih izvora energije. Osim toga, razlike u nacionalnim porezima i regulaciji mrežnih naknada takođe objašnjavaju značajne razlike u konačnim cenama električne energije među zemljama.

Cene električne energije su se snažnije povećale za energetske intenzivne industrije nego za domaćinstva od pre energetske krize. Između 2019.

i 2024. godine cene električne energije su porasle za oko 53% za energetske intenzivne industrije i za oko 33% za domaćinstva. U oba

slučaja, ova povećanja su uglavnom bila posledica viših troškova osnovnih vrsta goriva. Kao odgovor na energetske krize, uvedene su kompenzacijske mere poput ograničenja cena energije kako bi se ublažili efekti na maloprodajne cene, što je uglavnom koristilo i domaćinstvima i preduzećima.

Više cene električne energije značajno su povećale ukupne troškove i za domaćinstva i za energetske intenzivne industrije, uprkos smanjenju potrošnje, posebno među energetske intenzivnim industrijama. Dekompozicija ukupnih troškova za električnu energiju na cene i potrošnju otkriva da je povećanje cena električne energije uzrokovalo povećanje troškova. Između 2019. i 2023. godine potrošnja električne energije u energetske intenzivnim industrijama u evrozoni smanjila se za oko 14,5%, dok je potrošnja električne energije u domaćinstvima pala za oko 1,5%.

Uticaj troškova ETS-a na cene električne energije je manje značajan u zemljama s manjom proizvodnjom električne energije s intenzivnom emisijom ugljenika. Intenzitet ugljenika je znatno opao jer su se zemlje prebacile s uglja na čistije vrste goriva, a od 2010. godine na obnovljive izvore energije. Francuska ima najniži intenzitet emisija stakleničkih gasova u proizvodnji električne energije, zbog dugogodišnjeg oslanjanja na nuklearnu energiju. Nasuprot tome, zemlje s relativno visokim intenzitetom CO₂ doživljavaju veći pritisak na troškove od ETS-a, s njegovim doprinosom ceni električne energije koji doseže i do 9%. Ovaj udeo je obično veći za energetske intenzivne firme, jer troškovi energije i snabdevanja čine veći deo njihovog računa za električnu energiju.

Ukratko, postizanje ciljeva EU u pogledu dekarbonizacije zavisi od ispunjavanja ciljeva elektrifikacije, što se može olakšati nižim cenama električne energije. Razlike u cenama električne energije među zemljama evrozone proizlaze iz razlika u energetske miksovima, pri čemu zemlje koje se više oslanjaju na uvoz fosilnih goriva za proizvodnju električne energije imaju tendenciju da se suočavaju s višim cenama. Dodatni faktori koji doprinose razlikama među zemljama uključuju ograničenu međusobnu povezanost tržišta, nacionalne poreze, izbore politika i regulaciju troškova mreže. Iako kratkoročne mere pomoći, kao što su ograničenja cena i smanjenje poreza, mogu ublažiti pritiske na cene, one ne rešavaju temeljne uzroke visokih cena električne energije. Ove mere treba osmisliti tako da ne oslabe podsticaje za energetske intenzivne industrije da se dekarbonizuju. U tom cilju, Akcioni plan Evropske komisije za pristupačnu energiju kombinuje mere hitne pomoći sa strukturnim merama za smanjenje cena električne energije. Pored toga, nedavno najavljeni Evropski paket mreža i inicijativa Energetski autoputevi trebalo bi da prošire i modernizuju evropsku energetske infrastrukturu. U konačnici, osiguranje pristupačne, sigurne i održive energije je ključno za strategiju dekarbonizacije EU i njenu dugoročnu ekonomsku otpornost.